

ФОРМУВАННЯ КОНТРОЛЬНО-ОЦІННОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАГІСТРІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Професійно-педагогічна складова підготовки фахівців в умовах магістратури ВНЗ дістає значної ефективності за умов компетентнісного підходу у загальній та професійній освіті, що є надзвичайно актуальним в умовах розвитку сучасного суспільства.

Поняття «компетентність» традиційно пов'язується з обізнаністю, авторитетністю, кваліфікованістю, тобто це поняття містить набір знань, навичок і відносин, що дають змогу особистості ефективно здійснювати діяльність або виконувати певні функції, спрямовані на набуття певних стандартів у галузі професії або виду діяльності [6]. Професійна компетентність – це базова характеристика діяльності фахівця, що включає як змістовий (знання), так і процесуальний (уміння) компоненти і має головні суттєві ознаки, а саме: мобільність знань, гнучкість методів професійної діяльності і критичність мислення [1]. У ВНЗ провідною є педагогічна компетентність, яка розкриває загальні здатності викладача ВНЗ до забезпечення навчально-виховного процесу.

Педагогічна компетентність як інтегральна сукупність якостей, що визначають ефективність професійної підготовки майбутнього фахівця, досліджувалась у працях Н. Батченко, Є. Бондаревської, І. Зимньої, В. Зінченко, М. Кісіль, А. Маркової, Л. Мітіної, О. Пометун, О. Хуторського та інших науковців.

Компетенція як інтегральна, динамічна сукупність знань, умінь і навичок, здібностей та особистісних якостей виступає головною складовою компетентнісно-орієнтованого навчання. Серед важливих педагогічних компетенцій, які студент зобов'язаний продемонструвати після завершення навчання у ВНЗ, особливе місце займає контрольно-оцінна або оцінно-контрольна компетенція.

Аналіз педагогічних досліджень та педагогічного досвіду свідчить про брак науково-методичної літератури та відсутність методичних розробок щодо формування у майбутніх викладачів ВНЗ контрольно-оцінної компетенції, що обумовлює введення в навчальні плани підготовки магістрів нормативної дисципліни «Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів у ВНЗ». Метою цієї навчальної дисципліни є підготовка магістрів до контрольно-оцінної діяльності (КОД), а саме: ознайомлення студентів з системою

контролю і оцінювання навчальних досягнень студентів ВНЗ, способами їх організації у процесі навчання, ознайомлення з критеріями та нормами оцінювання навчальних досягнень студентів на основі компетентнісного підходу, вивчення ефективних методів оцінювання якості освіти, рівня сформованості компетенцій у студентів ВНЗ.

Зазначена мета обумовила такі завдання навчальної дисципліни «Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів у ВНЗ»: формування у студентів як теоретичних знань про сутність КОД викладача ВНЗ, так і вміння самостійно використовувати прийоми і засоби КОД у викладацькій діяльності. Важливе значення при цьому, як зазначено в наших дослідженнях, відіграє критичний стиль мислення фахівця, що передбачає сформованість у нього рефлексивно-оцінних умінь [3].

Проблемою оцінювання навчальних досягнень студентів, удосконаленням технологій оцінювання займалися такі вчені, як В. Безпалько, В. Паламарчук, С. Сухорський, П. Сікорський, М. Чошанов та інші. На основі їх досліджень у навчальній дисципліні «Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів у ВНЗ» розкривається сутність контролю та оцінювання, їх функції та види у ВНЗ; зміст компетенцій, що становлять основу сформованості певного рівня компетентності фахівців-випускників ВНЗ як результату вищої освіти; різні засоби діагностики якості освіти; прийоми самоконтролю та самооцінювання студентами власної успішності у вивченні різних дисциплін; критерії та норми оцінювання навчальних досягнень студентів у ВНЗ; види оцінних шкал та можливості їх застосування у навчанні.

В. Бедь зазначає, що компетенція є сферою відношень, що існують між знанням та дією у практичній, професійній діяльності випускника ВНЗ. Отже, без знань немає компетенції, проте не кожне знання і не в будь-якій ситуації проявляє себе як компетенція [1]. Теоретичні знання, одержані під час вивчення навчальної дисципліни «Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів у ВНЗ» без практичних умінь не дадуть змогу студентами правильно застосовувати набуті знання у самостійній професійній діяльності. Тому практичні заняття, передбачені навчальною програмою зазначеної дисципліни, спрямовані на вироблення у магістрантів умінь використовувати одержані теоретичні знання на практиці, а саме: використовувати різні види контролю та оцінювання згідно з критеріями та нормами оцінювання навчальних досягнень студентів ВНЗ на основі компетентнісного підходу; розробляти найпростіші тести досягнень; діагностувати рівень сформованості компетентності випускника ВНЗ. Практичні заняття дають змогу розширити знання студентів, можливість самостійно мислити, розвивають їхні рефлексивні вміння, що є основою самовдосконалення.

Як відзначає О. Огнівчук, сформовану на сьогоднішній день систему оцінювання якості навчальних досягнень студентів складно поєднати з сучасними вимогами до модернізації освіти, оскільки вона спрямована на зовнішній контроль і оцінює здебільшого репродуктивний рівень засвоєння. Тому однією з основних умов оновлення системи

Методологія сучасних наукових досліджень

контролю та оцінки навчальних досягнень студентів є введення нових методів, форм і засобів оцінки динаміки руху студентів у навчальній діяльності [5].

Отже, незважаючи на те, що в науково-методичній літературі в останній час з'явилося достатньо досліджень з питання оцінювання навчальних досягнень студентів ВНЗ, усе ще не існує єдиних критеріїв оцінювання, які були б зорієнтовані на формування ключових і предметних компетенцій майбутніх фахівців. Усе це зумовлює актуальність і доцільність навчальної дисципліни «Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів у ВНЗ» у формуванні контрольної оцінної компетенції магістрів як майбутніх викладачів ВНЗ.

Використана література

1. Бедь В. Компетентнісний підхід в процесі модернізації ВНЗ / В. Бедь, М. Артьомова. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://social-science.com.ua/article/691>
2. Гуревич Р. С. Підготовка магістрів у педагогічному ВНЗ: як її здійснювати? / Р. С. Гуревич. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://ito.vspu.net/SAIT/inst_kaf/kafedru/matem_fizuka_tex_osv/www/mater_conf/files/PDF/Pidgotovka_magistriv.pdf
3. Масюк О. М. Оцінна діяльність студентів як фактор підвищення їх навчально-пізнавальної активності / О. М. Масюк // Педагогіка і психологія формування особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. праць / Під ред. Т. І. Суцzenко. — Київ-Запоріжжя, 2007. — Вип. 42. — С. 89-95.
4. Мачинська Н. І. Педагогічна освіта магістрантів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю : монографія / Н. І. Мачинська; за ред. С. О. Сисосвої. — Львів : ЛьвДУВС, 2013. — 416 с.
5. Огнівчук О. М. Оцінювання навчальних досягнень студентів вищих навчальних закладів на основі компетентнісного підходу. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://oaji.net/articles/2016/2923-1457600000.pdf>
6. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты / А. В. Хуторской // Интернет-журнал «Эйдос». — 2002. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm>